

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Quid demum de septimo, postremoqu[ue] Lutheri articulo,
cæremonijsq[ue] ecclesiasticis, est sentiendum XXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

LIBER PRIMVS

Lucæ. 2.
Actu. 16.
Matt. 17.

num prius positatū dissolutiōibus sapenūero est declaratū: & in rationibus decimi capitis duorūq; pxime sequentiū. sed potissimū in nona ratione; q̄ circa duodecimi capitis principiū affertur. Vbi & id annotatū, q̄ exēpla illa q̄ in hoc sexto articulo citat Luther⁹: de sacratissima uirgine Maria, legē purificationis nō detrectante. de Paulo circumcidēte Timotheū. deniq; & de Christo soluēte di drachma: cōuincūt quidē ad euitandū proximorū scandalū seruāda esse instituta maiorū & decreta ecclesiastica. Non tamen eadē recte cōficiunt; solum ob illā causam esse custodienda huiusmodi statuta, quēadmodū cōtendit in hoc sexto articulo Luther⁹. quādoquidē seclusa scādali occasiōe, multæ sunt aliæ rationabiles causæ & sufficiētes: quæ debeāt queng; impellere ad integrā eorū obseruationē. & potissimū obediētice promptitudo & obsequētia in deū & ecclesiā: ad quā nemo nō obligatur. Quare cōstanti assertione est sentiendū cōtra Lutherū, q̄ ex ui cōstitutionis ecclesiasticę, huiusmodi instituta seruari debēt: neq; solui possunt & infringi sine noxa letiferi criminis. Quod etiā manifestius iam euasit p̄ ea, q̄ in uicesimo quarto præsentis libri capite sunt allata: obligationis sacratū ecclesię sanctionū non parum comprobatoria.

¶ Quid demū de septimo, postremoq; Lutheri articulo: ceremoniarūq; ecclesiasticis est sentiendū. Cap. XXIX.

I. **P**ostremū & id perspectū persuasumq; debet omnibus haberi (ut deniq; septimus & ultimus Lutheri articulus in secundo p̄sentis libri capite ceteris adiectus: peculiari respōsione etiā elidatur) ritus & ceremonias ecclesiastici officij ac ordinis, nō ad tēpus obseruandas esse, & postea ut imperfectū quiddam reiiciendas, ut cōtendit ibidē Lutherus, sed perpetuo & toto quo ecclesię sanctę decursus extēdit tēpore diligēter custodiēdas; intemeratōq; usu exercendas. q̄ mirū afferāt toti ecclesię decorē & ornātū: magnā insuper ad Christianę religionis cultū diuinūq; officij adiciāt dignitatem & splendorem, excitentq; mentes humanas ad syncerorem pietatis ac deuotionis in deum affectū. neq; occultis careant mystetijs, spiritualiumq; rerum significatione: sub uisibiliū illorum uelamine signorū delitescēte. Quēadmodū in libro de ecclesiastica hierarchia: præclare & p̄p̄modū diuine adaperit sublimia sacrorum

rorum rituum sacramenta beatus pater **Dionysius**. & in suo de sacramentalibus inscripto luculento ope, copiose & sapienter ediferit uenerāndus pater, eruditioneq; sacrarū literarū eximius, **Thomas Walden**: sacri ordinis Carmelitani in maiore Britannia quondā puincialis, cuius in epistola liminari ac nūcupatoria: ante facta est mentio. ¶ Siquidē in prædicto opere, ingenti cōmendatiōe dignō: idem author Ioannē **Viclefum** hæresiarchā cærimonias oēs ecclesiæ sacrosq; ritus, cātica, ornāmēta, cōsecrationes, indumenta ecclesiastica, & cetera id genus dānare pestiferis scriptis conatum: rationibus ualidissimis sanctorūq; patrū autoritatibus egregie confutat & improbat. Neq; id solū in uno libri sui admodū diffusi loco: sed & p totū opus à capite (ut aiunt) ad calcem usq;, molit̄ annexis uiribus, & feliciter explet, particulatim p singula cærimoniarū ac ritūū ecclesiasticorū genera discurrens: peculiariq; de terminatiōe de omnibus reddēs rationē. At quoniā is liber superiorib⁹ diebus in florentissima Parisiorū academia cū publica sacræ facultatis theologiæ eiusdem studiū Parisiensis approbatiōe, excusoria arte prolatus est in lucem: & opportune quidē, ad cōtundēdas impij **Lutheri** insanias, qui mores referens auitos, cū suo **Viclefo** etiam oblatrat in sanctas ecclesiæ cærimonias in hoc septimo articulo: nō est quod amplius his stabilēdis immoremur. **Euoluat** (oro) studiosus lector in signe illud opus prædicti authoris: & nomine & doctrina celeberrimi atq; in **Viclefo**, **Lutheri** nepotē suū agnoscat: confutatumq; legat & perspiciat attente. Nō nihil etiā ad hāc attinens materiam, neq; huic loco incongruū: dictū est à nobis supra in decimaquarta obiectione & eius dissolutiōe, decimonono capite libri præsentis cōprehensa. ¶ **Verū** tamē id unū in p̄sentia adcere (ne nihil omnino rationū attulisse pro cōprobandis cærimonijs uideamur) nō incōmodū censebitur, id compertū haberi & exploratum: cærimonias & ritus ueteris legis ad diuinū cultum, offerēda sacrificia, uestimenta sacerdotalia, & cōsecratiōes rerū altari deputandarū, cæteraq; talia pertinētes: à deo quidē ordinatos, & per **Moysem** legislatorē **Hebraici** populi promulgatos, nō pro aliquāto tēporis interuallo in usu fuisse: & postea durante adhuc legis illius decursu ac uigore, disperisse, diuina ue ordinatiōe abolitos eē. sed tam diu eos habuisse suū robur & integritatē: quā diu lex illa

q durauit

Dionysius

Thomas
Walden

II.

Cap. 19.
III.

Exo. 25. &
deinceps.

LIBER PRIMVS

duravit, & una cū lege antiq̄ (apparēte iā splendida ueritatis luce) tādē interiisse. Quid igit̄ sentiendū est de nouæ legis ritibus & cęri monijs, spiritus sancti afflatu per apostolos & uiros apostolicos in sacrosanctis concilijs cum summa prudentia & maturitate constitutis: easne deterioris eē debere cōditiōis: q̄ Mosaicæ legis ritus & ueteres obseruātias: & ipsas anteq̄ lex noua de finatū debere aboleri ac reijci tāq̄ iutiles: Nequaq̄ p̄fecto. sed eaz̄ dignitatē & usum, ad cōsummationē usq̄ seculi in sua incolumitate integritateq̄ esse p̄mā suz̄: q̄ ipsius euāgelicæ legis app̄edices sunt & fulcimenta: ne

III. quaq̄ ab ei⁹ corpe diuellēda. ¶ Præterea, Nōne spiritui sancto manifeste resistit & cōtrahit: q̄ rit⁹ ac cęrimonias in missaz̄ celebratiōe cōstitutas, officij ecclesiastici cātica, benedictiōes eoz̄ q̄ diuino cultui applicātur, cōsecratiōes altariū, dedicatiōes tēploz̄, & reliqua ad Christianæ religionis synceriorē obseruationē cōstitutæ cęrimoniaz̄ genera impie dānat & improbat: quādoquidē spiritu sancto auctore & inspiratore, hæc omnia paulatim & p̄quandā tēpoz̄ successiōe: à sacrosanctis synodis & p̄cerib⁹ ecclesiasticis sunt primū ordinata. Est igit̄ Luther⁹ in hac sua abolēdis cęrimonijs ecclesiasticis assertiōe, spiritui sancto plane iniurius: id uolēs de

V. struere quod ille cōstruxit. ¶ Ad hæc, q̄ a domo aliqua magnifica & splēdide ædificata sustollere moliret̄ ipsi⁹ ambulacra, porticus, epistylia, fenestras uitreas, uestibula, & totā deniq̄ sup̄lectilē interiorē: nōne is totā domū quātūuis operosam atq̄ su p̄hā dehonestaret, dedecoraret & deturparet: Atqui cęrimoniæ & ritus sacri legis euāgelicæ, nequaq̄ ad eā cōferri debēt tanq̄ p̄paramenta illa artificū et fabroz̄ ad extruendā domū disposita: q̄ pacto ædificio non manēt, ut cōtendit in hoc septimo articulo Lutherus, sed tāq̄ fulcra & colūnæ domus ecclesiasticæ, tanq̄ p̄ciosæ sup̄plex totā domū mirifice exornās: & tanq̄ ut cōsilia ad usum diuini cult⁹ rerūq̄ sacrarū app̄tine necessaria. Nō sunt igit̄ huiusmodi cęrimoniæ, unq̄ ab ecclesia Christi sustollendæ: q̄ illis sublatis, omnis simul decor & ornatus ecclesiasticæ fabricæ tolleret̄ & deperiret, quinimo corrueret demū & ipsa tota ecclesiæ structura. ¶ Adde q̄ discipuli à dño missi ad soluēdū asinam & pullū, illiq̄ adducēdum: nō modo quod præceperat eis Iesus fecerūt, sed & imposuerūt super eos uestimēta sua (quod non legitur ipse apud euangelistas eis præcepisse

VI.

Mat. 21.

cepisse) & eum desuper sedere fecerunt. ut scribit Matthæus. Quē locū exponēs beatus Hieronymus: in tertio suorū cōmentariorū sup Matthæū libro, ait. Pullus iste & asina quibus apostoli sternūt uestimēta sua, ut Iesus mollius sedeat: ante aduentū saluatoris nudi erāt, multisq; sibi in eos dominatū uēdicantibus, absq; opimēto frigebāt. Postq; uero suscipere apostolicas uestes: multo pulchriores effecti, dominū habuere sessorē. Vestis autē apostolica: uel doctrina uirtutū, uel edissertio scripturarū: intelligi potest, siue ecclesiasticorū dogmatū uarietates, quibus nisi anima instructa fuerit et ornata: sessorē habere dominū nō meretur. Hæc ille. Ex quibus uerbis ligido cōstat, q; p uestimēta q; imposuerūt apostoli pullo et asinæ ad parandā Christo molliorē sessionē: recte intelligi possunt cærimonie sacræ et ritus ecclesiastici, ab apostolis et uiris apostolicis cōstituti in sacramētorū administrationib; diuinoq; officio. qñ quidem huiusmodi ritus et cærimonie sunt ecclesiasticorū dogmatum uarietates: superadditæ ab apostolis, et superiectæ fideli populo ad maiorē ornatum. Non sunt igitur abijciendæ sacrorū rituum obseruantie, ut neq; reiecta sunt à domino uestimenta: quæ discipuli ultra eius iussum imposuerūt iumentis, ad plenius obsequium. ¶ Insuper, apostolus in prima ad Corinthios epistola, cum ecclesiasticæ fabricæ solidū & unicū declarasset esse fundamētū Iesum Christum: subiungit. Siquis autē superædificat supra fundamentū hoc: aurum, argentum, lapides preciosos: unuscuiusq; opus manifestū erit. In quibus uerbis, nomine auri: doctrina ad charitatem inflāmans. argenti uero appellatione: sana doctrina ad sapiētie ad ducēs cognitionē. lapidū autē preciosorū nuncupatione: recta etiam doctrina ad splendorem uirtutum dignitatemq; inducens, intelligi à plerisq; solet. Et quid etiam prohibet per tria illa preciosorum metallorum genera intelligi uaria rituum sacrorū & cærimoniarū instituta: quæ apostoli & uiri apostolici superaddiderunt doctrinæ Christi, in sacramētorū distributionibus & officio ecclesiastico: tāta quidē cōcinnitate & cōgruētia, ut quæ supradicta sunt fundamento, obseruationum sacrarū genera: nequaquā ab eo discrepēt, sed decentissime illi cohæreāt & cōueniāt. Qui igitur ritus ecclesiasticos abrogare & cærimonias omnes sacrorū tollere moluntur: etiā aurū, argentū & lapides preciosos (quæ superædificata sunt

Hieronymus

VII.

1. Corin. 3

LIBER PRIMVS

primario fundamento, mystica quadā structura) diruere annitunt
& suis abrumpere sedibus, qđ summū certe est impietatis genus.

VIII. ¶ Huic accedit & id beati Pauli ꝑbū ad Titū: qđ admonet, seruos
Titū 2. dñis suis subditos esse debere, in omnib⁹ fidē bonā oñdentes: ut do
ctrinā saluatoris nostri dei ornēt in omnibus. Apostoli autē & eorū
successōres ecclesiastici ꝑsules: nōne unī⁹ eiusdēq; summi domini
fuere serui, fideles in domo eius? Quorū ꝑuigil fuit cura, assiduūq;
studiū: ut doctrinā Christi adornarent multiformi ceremoniarū de
core sacrorūq; ritūū institutis, in omnibus: ad dei cultū, altaris mini
steriū, & fidelis populi deuotionē excitandā ꝑtinentibus. Qui igit
ritus istos ecclesiasticos demoliri uolūt & auferre: id unū certe mo
liunt, ut ornamenta sedulo apostolorū et reliquorū ecclesię ꝑsidiū
ministerio doctrinē Christi dñi nostri circū posita, dilacerent ac di
rūpant. Sed nunquid hęc tanta eorū impietas: æquo animo est fe
IX. rendā? ¶ Postremum, Nullos ferme inuenias ritus, in ecclesiastico
officio, sacramentorū administrationib⁹, deiq; cultu obseruatos: q
nō accipiant institutionis suę rationē primariā ex factis literis, et i
bidē aut uerbo circa consimilē materiā, aut facto non exprimentur
et insinuent, quē admodū singula ꝑcurrenti: protin⁹ est perspicuū.
Cū itaq; tā solido nitant fundamento legis euangelicę ritus antiq;
quis adeo fuerit impudens, ut abrogandos illos abñciendosq; cen
seat? Verū hęc omnia, ex uberrimo (quod ante diximus) fluente:
potius q̄ hoc tenui riuulo, deprehendas. ¶ Sed iā satis ꝑꝑꝑ; respo
sum est (ni fallat) à uicesimo quarto capite libri ꝑsentis ad hunc usq;
locū: septē illis articulis Lutheranis: in principio, suo ordine annota
tis. quorū tñ plenior confutatio: ex rationib⁹ & obiectionū dilutio
nibus ante positis pendet, facileq; colligi pōt. Ex quib⁹ omnibus di
lucidū iā esse reor: qđ exitialis et improba est illa libertas Lutherana,
et qđ utilis ac expetendā est uera, libertas euangelica: in præce
ptorū dei et statutorū ecclesiasticorū integra obseruatione cōsistēs.
ut quę sit uia cōpendiaria ad assequendā tandē consummatissimā
illam libertatē incorruptionis: singulari dei beneficio in nouissimo
die seculi, electis feliciter elargiēdam. Cui sit laus, honor, et gloria,
ac gratiarum actio: in omnia secula seculorum. Amen.

¶ Primi libri, Lutheranę Libertatis improborū:

F I N I S.

Antilu.